

FENT CARRERANY

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

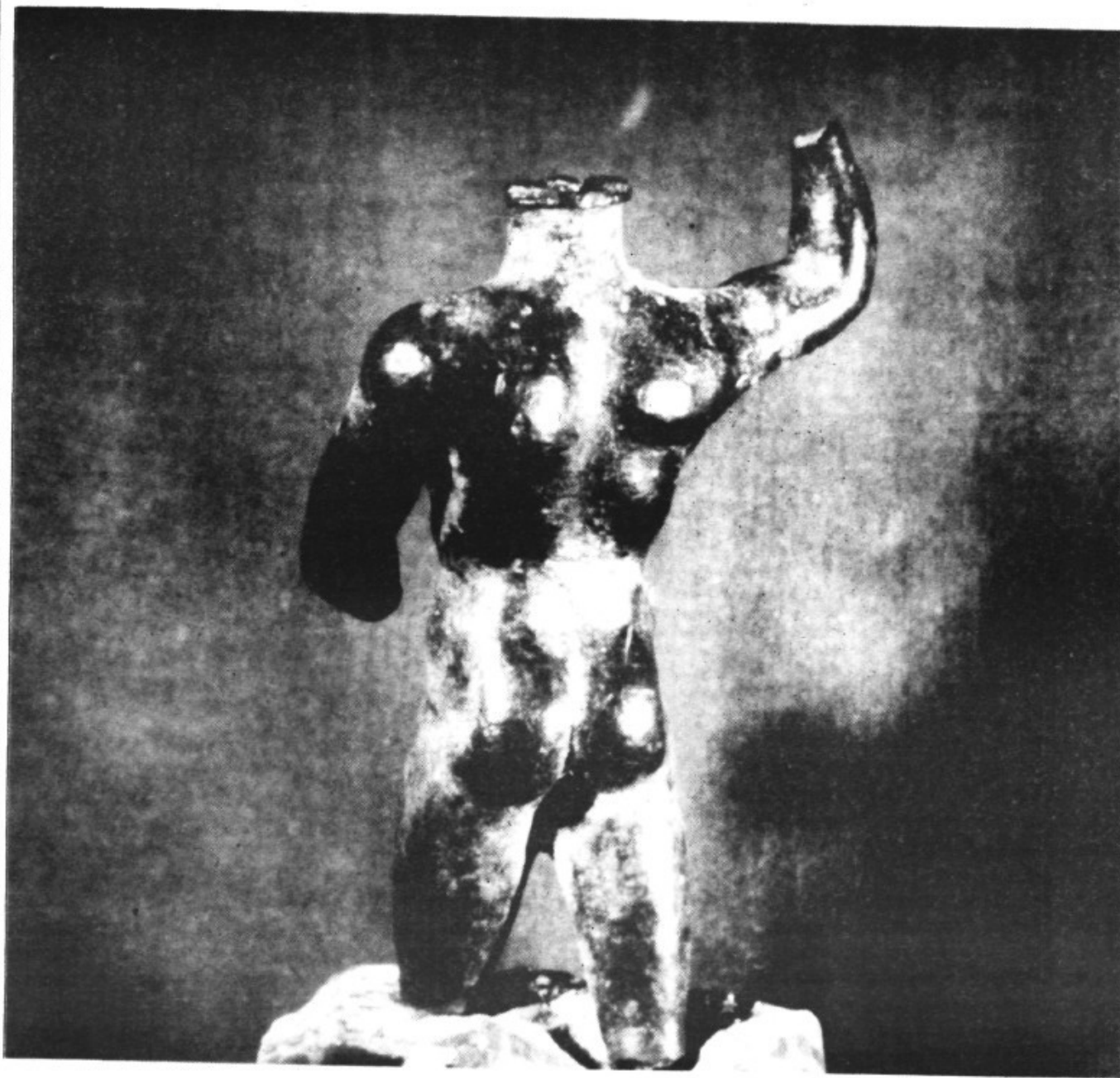
"FENT CARRERANY".

MARIA DE LA SALUT.

1986

NOVEMBRE

Nº 4

"MARS BALEARICUS" TROBAT A

SA PLETA DES PUJOLET

EDITORIAL

SUMARI

Editorial i Sumari,	2
Excursions pel terme de Maria,	3
Crítica o denúncia, Reflexió,	4
La funció democràtica de la crítica,	5
Ens afecta a tots,	6
Pàgina Bíblica: Tots Sants,	6
Les activitats culturals,	7
Bullit de Notícies,	8
Pla de rehabilitació d'edificis i vivendes,	10
Correu Obert,	10
Demografia,	11
Llei de Normalització Lingüística,	12
Lluc Bunyola; Campió de caça de Maria de la Salut,	14
Resultats i classificacions,	14
Entrevista; Esteve Mas,	15
No us quedeu asseguts, joves,	16

EQUIP DE REDACCIÓ

Magí Ferriol Bauzá
Pere Fons Pascual
Margarida Mas Vicens
Jaume Mestre Llompart
Joana Maria Queralt
Maria Jerònia Quetglas

COL·LABORADORS

Antònia Mª Bergas Mas
Josep Lluís Corresa
Joan Gelabert Mas
Maika Lozano Blasco
Antoni Mas Negre
Rafel Oliver Mas
Bartomeu Pastor Suneda
Enric Pozo Mas

Portada: "Mars Balearicus" (Foto cedida pel Museu de Mallorca)

L'AJUNTAMENT ÉS LA CASA DE TOTS ELS CIUTADANS D'UN POBLE I LA SEVA FUNCIO ÉS LA D'ADMINISTRAR ELS BENS COMUNS, FER FUNCIONAR ELS SERVEIS COMUNITARIS QUE S'ORGANITZIN, ESSER CAPDEVANTER EN SOLUCIONAR DESGAVELLS I MALIFETES I SOLVENTAR LES NECESSITATS SOCIALS I CULTURALS DEL POBLE. QUALSEVOL CIUTADA, EN ACUDIR A L'AJUNTAMENT, S'HI HA DE TROBAR COM A CASEVA.

PERÒ AIXO PAREIX QUE NO VAL PEL NOSTRE. JA DES DE LES PRIMERES ELECCIONS MUNICIPALS DEMOCRÀTIQUES, I NO EN PARLEM D'ABANS, ELS PARTITS QUE LES HAN GUANYAT, L'UCD I AP, HAN ACAPARAT TOT EL PODER MUNICIPAL SENSE COMPARTIR-LO GENS AMB L'OPOSICIÓ. I AQUESTA, I AMB ELLA TOTS ELS NO SIMPATITZANTS DEL PARTIT EN EL PODER, NO S'HAN TROBAT DINS CASEVA. HEM ARRIBAT A UNA SITUACIÓ GREU DE POLÍTICA MUNICIPAL. DONA LA SENSACIÓ DE QUE NO HI HA RESPONSABLES A QUI DIRIGIR-SE, QUI DONI SOLUCIÓ ALS GREUS PROBLEMES DEL NOSTRE POBLE. I TOT AIXO HO HA PROVOCAT LA FALTA DE COMUNICACIÓ. FA FALTA XERRAR I ESCOLTAR, QUE BNS ACOSTUMEM AL JOC DEMOCRÀTIC.

A PART DE DEMANAR RESPONSABILITATS A QUI LES TÈ, EN AQUEST CAS LA MÁXIMA AUTORITAT, EL BATLE, ESPEREM QUE EL FUTUR AJUNTAMENT HAGI APRES LA LLIÇÓ I COMPARTEIXI ENTRE TOTS ELS GRUPS LES RESPONSABILITATS DE GOVERN DEL POBLE I AIXÍ LES FORCES NO ES PERDRAN EN DISCUSSIONS INÚTILS, SINÓ QUE S'UNIRAN FORMANT PINYA I TENDREM UN AJUNTAMENT EFECTIU.

Edita:
Associació Cultural FENT CARRERANY
Carrer Major, 9
07519 Maria de la Salut

Nº Depòsit Legal: PM-457/1986

Imprimeix:
Apostol y Civilizador
Petra

+ La redacció de Fent Carrerany +
+ no es fa responsable de les +
+ opinions dels qui hi escriuen +

Cultura Talaiòtica a Maria.

EXCURSIONS PEL TERME DE MARIA.
ITINERARI PREHISTÒRIC.
CULTURA TALAIOÀTICA.

Aquest itinerari comprèn tres visites: Sa Pleta des Pujolet, Ses Tarragones i Es Velar.

Sortirem de Maria pel camí de Deulosal. A uns cinc-cents metres, ben davant el camí coster que devalla de la farinera de Can Burguet i del Pujolet tpiu la primera aturada. El nom que reb la parcel.la és "Sa Pleta de l'amo En Joan Cotó". Ben darrera la caseta i els sestadors trobareu un corral de tarongers i fruiters sembrats sobre els restes talaiòtics. Si vos hi fixau bé encara podreu distingir la forma del conjunt així com pedres i material de la murada. A aquest poblat s'hi trobà un mars de bronze de l'època talaiòtica "Mars Balearicus" que el podem datar entre els segles V-I a.C. Es tracta d'un guerrer nu escapçat a l'altura del mentó i de la rebava inferior del casc. Mideix 0'15 m. i pertany a la col.lecció particular Bauçà de Palma de Mallorca.

Seguint en direcció a Deulosal i ja dins el Pla de Deulosal arribareu al creuer que ve del Pujol i que surt a la carretera de Petra. Seguint tot dret i deixant a l'esquerra un safareig de nova construcció, a la dreta i damunt un turonet veureu

Foto cedida pel Museu de Mallorca

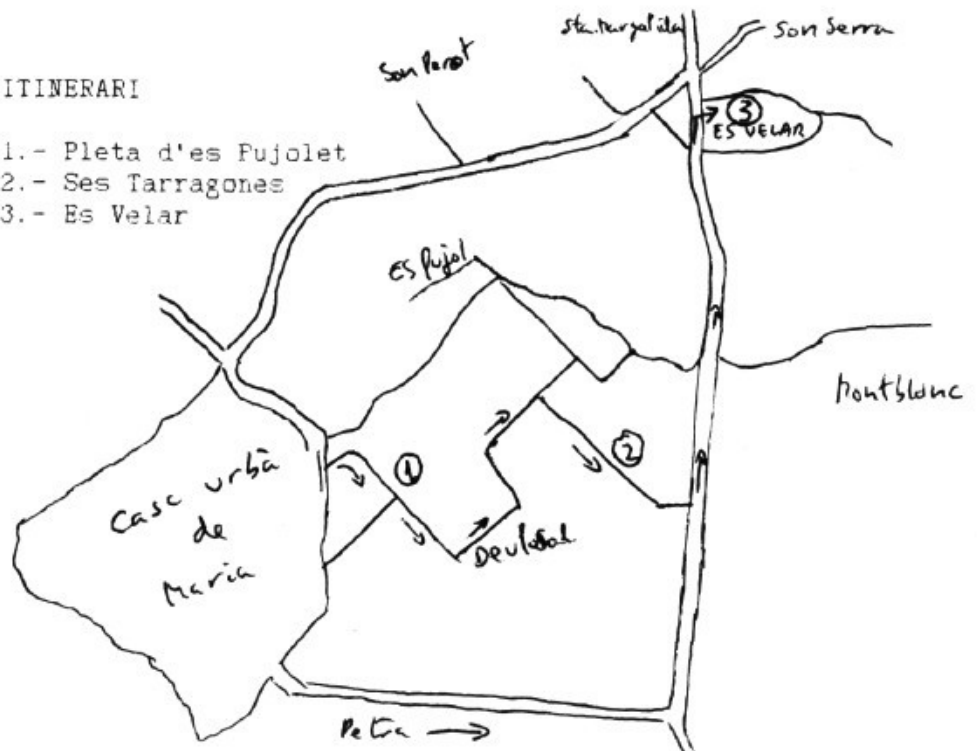
les cases de "Ses Tarragones". Ben aferrat a les cases veureu part d'un talaiot de forma circular, cubert d'una "uralita" i que s'usa com a sòl. Conve que vos fixeu amb la construcció tant interna com externa del mateix.

Ja sortint de Ses Tarragones i seguint el camí vell de Maria a Artà arribareu a la carretera de Petra-Sta.Margalida ben davant el pinaret de Montblanc. Seguint en direcció a Sta. Margalida tot just abans del creuer de Maria, a la dreta, hi ha un caminó de carro que enrevolta part del conjunt talaiòtic d'Es Velar. És interessant recórrer la murada. La carretera de Petra-Sta. Margalida esmitja el conjunt quedant una part, la de menys valor, entre la carretera de Petra i Maria, i una segona, la més valuosa, entre la carretera de Petra i el caminó del Rafal Roig Vell.

Bartomeu Pastor Sureda

ITINERARI

- 1.- Pleta d'es Pujolet
- 2.- Ses Tarragones
- 3.- Es Velar

CRÍTICA Ó DENÚNCIA:

A n'aquestes retxes vull comentar una actitud bastant comú a segons quins grups des nostre poble i que és confondre sa denuncia d'un fet real i clar amb sa crítica damunt es mateix.

A Maria hi ha un col·lectiu de persones, entre elles jo, que quan veuen una irregularitat a una acció o obra que es fa o solament expressen sa seva opinió damunt el mateix, són qualificats de seguida per altres amb insults i fins i tot amb despreci.

Noltros sabem qui seran es que feren aquesta qualificació i de quina manera ho feren, encara que ens siga indiferent, jo per una vegada vull opinar damunt aquesta actitud.

Fa poc vaig ésser objecte d'un atac fora de lloc damunt ets incidents d'aquestes passades Festes de la Mare de Déu, per part d'una persona que fins a n'aquell moment tenia per oberta i "actualitzada", no per això li he perdut es respecte i he oblidat sa relació que he tengut amb ell, que criticava, repetesc criticava, es que ens expresàssim a un mitjà de comunicació d'àmbit provincial firmant sa nostra feina amb un pseudònim al·legant que ell sempre havia posat es seu nom i llinatges per tot on anava.

Anant més lluny en ses seves afirmacions, deia que per culpa nostra s'imatge de Maria quedava molt bruta davant tot Mallorca i que sentia vergonya quan fora poble li tiraven en cara es rebombori que es formava entorn a sa política local. Li vaig explicar qui formava part de Oratge i la diferència que hi ha entre firmar un paper dirigit a un estament oficial, una carta a un amic i fer-ho baix un escrit dirigit a una opinió pública damunt un fet públic. Aixó ho va entendre bé com supòs que es qui l·legesqui aquest article també comprendrà.

Aquest fet m'ha duit a pensar i mes que res a sentir sa necessitat de respondre a n'aquestes afirmacions, per altra part respectables amb es meu nom i llinatges baix aquest article.

Destacar que a n'aquesta conversa assistia un destacat cap polític de Maria que com es costum en ell poques vegades es banya es cul i veu passar es toro de darrera sa barrera diguent llavors el que més li convé.

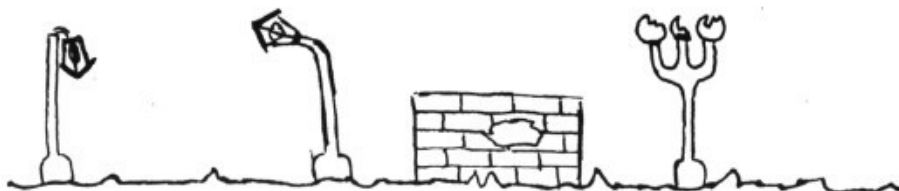
Sabem que ningú és totalment objectiu i que no per tots tot està ben fet, ara bé, dir que s'Ajuntament dur una política cultural nefasta, que es camp d'esports està en un estat mai vist de degradació, que sa gent

està nul·lamenta informada de tot es que passa dins sa Casa de la Vila, que no hi ha originalitat ni mà esquerra a s'hora de fer segons quines coses, que sa gestió financera siga desastrosa perquè no s'ha posat remei a temps, etc... és una cosa que ho pot veure tot es que vulgui fer-ho, no importa ésser molt viu, una altra cosa es que no es vulgui veure o que no es tengui preocupació d'allò que passa dins Maria i es begui tot es que es posi davant fora mirar que és.

Ara crec que pagam sa factura de totes aquestes coses abans anomenades, quan veim ses façanes i s'interior de ses escoles, orgull des poble, de sa manera com estan, un muro que està tomat des de fa més d'un any, es camp d'esports sense una persona que el cuidi com toca, ses faroles des carrers sense bombetes ni vidres, etc...

A tot això hi ha que afegir que per falta de doblers a ses arques municipals aquestes deficiències no es podran arreglar així com emprendre sa canlització de ses aigües brutes tant necessària a Maria.

Un Centre Sanitari, una Residència per vells, una capa d'esfalt mal donada i un parc infantil donat per es CIM, és un balanç molt pobre per quasi

REFLEXIÓ.

4 anys de gestió a s'ajuntament, sobre tot tenint en compte que tant es CIM com sa CA han aportat xifres que s'acosten al 75% del cost de ses obres abans anomenades.

En quant a sa vergonya que es sent fora poble quan ens xerren de Maria, puc dir que a s'ambient on jo em moc ses converses tenen un caire diferent i contrari a n'es que ell defensa, cada ambient té unes inquietuds i una forma de pensar des seus integrants, aposta tothom tria ses seves amistats.

Si qualche vegada hem criticat aportam solucions, encara que no es tenguin en compte i no siguin escoltades com ja es va demostrar a ses Festes de la Mare de Déu en què abans de començar hi va haver una reunió per aportar idees que més tard no varen esser duites a terme, això sí varen esser escoltades educadament. Al manco ses nostres denúncies serviran perquè algú obri ets ulls i ses orelles, just que un ho fagi apart de noltros ja es qualche cosa, a poc a poc farem carrerany cap a "actualitzar" Maria i conseguir que cada dia siguin més es que es preocupin del que passa al seu voltant i agafin consciència, que siguin més els que aportin crítiques i solucions i que siguin menys els ignorants.

JAUME MESTRE LLOMPART.

S'ha de ser crític. Tota actuació individual i col·lectiva ja sigui social, política o econòmica que afecti al conjunt de la societat o a part d'ella ha de ser susceptible de ser criticada.

Això no obstant, la gent té por a criticar. La funció de la crítica no acaba de ser assumida per la majoria de la gent.

En qualsevol àmbit democràtic la crítica realitza una funció extraordinàriament eficaç a l'hora de servir de fre o de sempenta a les accions de determinats grups socials. Pot donar iniciatives o bé posar a l'aguait sobre determinats procediments considerats poc correctes.

I, sobretot, s'ha de ser crític amb el poder. El poder, per pròpia definició, tendeix a tancar-se en ell mateix i a ignorar els destinataris les seves decisions.

Dic tot això, perquè massa vegades he hagut de sentir, sobretot aquest estiu i d'ença que surt aquesta revista, frases, murmuris, insinuacions, que giraven al voltant de les persones que la fan possible. Però crítiques no n'he vista cap ni una.

4

La crítica és una cosa raonada, clara i, sobretot, oberta i pública. El murmuris és fals, tancat, privat i no argumenta.

Que la majoria de gent que escriu a la revista té una línia de pensament que, a grans trets, podem considerar coincident, és cert. Per tant és lògic que la seva crítica s'orienti cap a unes premisses determinades, considerades prioritàries. Però també és cert que la veritat és una cosa molt abstracta i ningú no pot estar mai segur de posseir-la.

I ens podem equivocar, com és lògic. I el nostre punt de vista pot ser erroni. I la manera més eficaç de reconèixer aquests errors no és xerrar i murmurar darrera, darrera, sino confrontar parers i opinions, de manera oberta i pública, sense enganys.

No fer-ho així, per por o per prejudicis, és amagar la possibilitat que els altres decideixin qui té raó o qui no en té i que a la primera oportunitat que se'ls presenti actuïn en conseqüència.

Joan Gelabert Mas

Ens afecta a tots.

Vivim a un poble petit on qui més qui manco té la seva família, veïnats de tota la vida, on tothom es coneix, tot es comenta i tot se sap.

La gent jove passa un poc, o un molt, d'allò del que diran. Intentam fer la nostra vida sense fer mal a la vida dels altres. Ara bé, del que no podem passar, de cap de les maneres, és del gran problema que, com una plaga, també se'ns ha aficat a dins Maria: LA DROGA.

Que una persona major

d'edat, conscient dels seus actes i sense que amb això perjudiqui als altres, es drogui, a mi tant me fa. Ara bé, que als nostres fills, encara sense formar, ens els fiquin dins aquest món a força de falses teories sobre noves sensacions, AIXÒ NO, per això ja no hi pas.

Per desgràcia ningú N'està exent. Els que tenim fills, per ells; els qui no en tenen, per la delinqüència que la necessitat de droga origina. Per tot això,

tots hem d'unificar esforços i aconseguir eliminar aquesta plaga que tant de mal està fent al nostre poble. Pensem que tenim un gran avantatge: com deia al començament, a un poble petit tots ens coneixem i tot se sap. No ho deixem només en un simple comentari de cafè o de perruqueria i actuem d'una vegada. Pensem que ahir va esser "fulano", però demà pot esser qualcun dels nostrtes fills.

Maika Lozano

#####

PÀGINA BÍBLICA

TOTS SANTS

+++++

Com les fulles verdes d'un arbre esponderós unes cauen, d'altres neixen.

Així són les generacions de carn i sang:

L'una mor, l'altra neix.

ECCLESIASTIC 14,18

Conten que a un capellà de Maria li demanaren una explicació sobre l'altra vida i ell, molt sàviament, va respondre: "Nosaltres només hem estudiat fins a les portes del cementiri, més enllà no hi sabem."

Quan arriba el primer de novembre, tots, instintivament, ens encaminam cap allà on un dia hem deixat sers estimats. Els duim una flor, una

candela, un ram... i, en silenci, deim una oració, expressam un sentiment, feim present un passat dins una recordança.

Els morts ens fan falta, voldriem que fossin vius, que els poguéssim veure i tocar; a vegades ens costa viure sense ells. És tot un sentiment que es resisteix a creure que no hi són. Tal vegada una excessiva dependència de llavors, ara ens fa sufrir. La massa possessió i poca llibertat fa que ens costi seguir vivint en solitari o amb altres que puguin omplir el buit dels qui no hi són.

La memòria dels vius fa revivre els morts.

Els cristians creim que la mort no és el final, sinó l'acabament d'una etapa.

Pere Fons.

LES ACTIVITATS CULTURALS

Dia primer de Novembre es fa la primera Assemblea General de FENT CARRERANY. Haurà acabat la primera etapa d'un, esperem llarg, camí que comença pel mes de Febrer. És el moment adient per a fer un petit balanç de les activitats dutes a terme i de les que s'estan fent ara i analitzar quina incidència tenen dins la vida cultural i social del poble.

Cronològicament parlant, la primera que sortí en l'aire fou l'emissora RADIO MARIA. Fou una novetat molt ben acceptada i que la gent es sentí orgullosa de tenir una ràdio a Maria. Ha anat funcionant gràcies a un petit grup de gent que, d'una manera altruista, hi han dedicat moltes hores. A continuació aparegué la revista que teniu en les mans, de la qual es fa una tirada de 300 exemplars amb quasi dues-centes subs-

cripcions fixes. Basta escoltar un poc a la gent i es nota que la revista es llegida i que compleix el seu objectiu. Aquestes dues activitats tenen un caire comú: informar i entretenir. Més o manco pel mateix temps, l'associació organitzà el TORNEIG DE FUTBITO que ha estat l'atracció i l'animació de tot l'estiu. Durant les passades festes de la Mare de Déu, tot el poble i altres herbes, passaren pel local del carrer Major per veure l'obra en Tapissos de N'Antònia Maria Garau. I partint d'aquesta exposició surgi l'idea de fer, aquest hivern, un curset de Macramé. I així, un grapat d'al.lotes i dones, cada dijous acudeixen al local a "macramejar" amb l'ajuda de N'Antònia Maria. Al mateix temps començà l'Escola de Català on un vintena d'amics ens ho passam molt bé els

divendres horabaixa, al mateix temps que aprenem coses.

Potser que hi hagi qui pensi que la relació d'activitats és llarga, altres que curta. Però el que vull destacar és l'animació cultural que a poc a poc aquestes van donant al poble i, comentaris dels alumnes de català, que a part d'aprendre coses, el que importa és que ens relacionam, ens feim més oberts i sociables, estimant més a la gent i al poble.

Com a membre del grup que hem impulsat l'associació i les seves activitats, em sent content del camí fet fins ara i voldria compartir la meva alegria amb tots els socis. Animau-vos i participau, que dins el "calaix" hi tenim moltes altres activitats que entre tots durem a terme.

Magi Ferriol

BULLIT

de notícies

BULLIT

de notícies

JOVENTUT

Divendres, dia 31, a les nou de la nit hi haurà una conferència sobre clubs juvenils.

El conferenciant: Jaume Alemany.

El lloc: el local parroquial de damunt Ca'n Jordi.

SA QUINTADA DEL 54

El passat dia 5 d'Octubre 79 quintos del 54, acompanyats per les seves respectives esposes/os, els qui en tenien, ja que migpartia de fadrins i algun que altre clero. Una nota a destacar va esser l'encert en convidar les dones. Elles donaren molta alegria i goig i evitaren gamberrisme.

Enhorabona a tots!

ELECCIONS SINDICALS

En Tòfol Pastor, afiliat a l'Unió General de Treballadors (UGT), ens fa recordar que aquest any hi ha eleccions sindicals en les empreses per tenir així els delegats corresponents que ens defensin.

LOTERIA DE NADAL

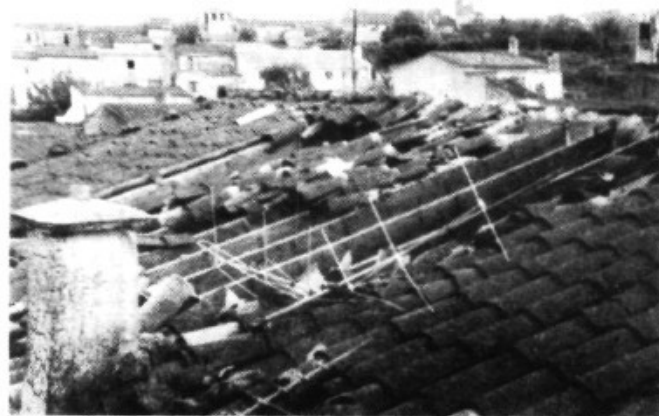
L'Associació Cultural Fent Carrerany us ofereix participacions del número 17657 de la Loteria de Nadal que prest estarà a la venda. Es un dels possibles guanyadors i esperam que així sia.

GOTERES

Un curs d'infants de l'escola de baix han hagut d'abandonar la seva aula perquè no s'hi podia estar de goteres. Ademés el sòtil amenaça ruïna i el mateix perill tenen les altres aules de la mateixa escola. És urgent que hi posi remei el qui toca posar-n'hi.

LLAMPS I TROMS

El passat divendres dia 17 del corrent, ens en recordarem de Santa Bàrbara, pels trons, es clar. A més d'un li caigué el capell, altres veren circular vergues de llamp per dins la casa, televisors espanyats, telèfons, i fins i tot les maquinetes dels diners dels bancs. Però el mes greu passà a la casa de Antoni Maura, 4, de Can Guillem Cotxer, on el llamp destroçà tota la teulada, l'escala, portes i mitjanades, surtint, pareix, per la instal·lació elèctrica foradant la façana.

ANAM MILLORANT

En aquesta ocasió i esperem que no siga la darrera, hem de donar l'enhonorabona a la nostra Sala en la qüestió de la neteja del Centre Sanitari, ja que ja vénen a netejar-lo tres pics a la setmana. Ja tenim part d'un problema solucionat. I què passa amb la neteja de l'escola? Esperam que a la propera revista poguem donar l'enhonorabona pel mateix.

BULLIT *de notícies* BULLIT *de notícies.*

CADIRES ESPENYADES

L'altre dia, la cadira en la que estava assegut un soci, en enterar-se del bon estat de salut que té aquesta Associació no va poder aguantar el pes de l'emoció i se va esclatar com si d'una figa es tractàs i ja tenim el bo d'en Toni aixencat i assegut en terra.

Apa! Toni! Què només hem començat.

PAREIX UN ESPAREC GROS

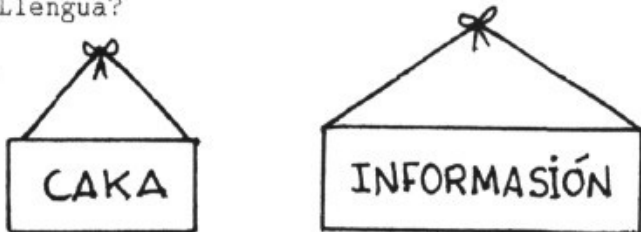
Al camp de tennis li ha nascut, com si d'un gros espàrec verd es tractàs, un pal molt alt en el lloc on hi havia una farola metàl·lica. Diuen que val igual que aquesta i dura més, però, senyors, és molt LLEIG!

LES DONES DE LA NETEJA

Les dones de la neteja de l'escola ens critiquen que critiquem tant en públic. Troben que és millor i més efectiu seguir criticant pel sistema tradicional, o sigui, d'amagat, a cau d'orella, de darrera perquè ningú, s'enteri. Au idò!

L'AJUNTAMENT I ELS CARTELLS

El nostre Ajuntament no s'ha enterat (o no vol enterar-se) que des d'Abril tenim una llei de Normalització Lingüística. Segons aquesta les corporacions locals han de retolar els cartells en la nostra llengua i si es vol fer amb les dues, la primera ha d'esser la mallorquina. Per això han escrit els tres cartells d'informació de dins l'Ajuntament en castella. O és que es pensen que no entenem la nostra Llengua?

BUNYOLADA DE LES VERGES

El passat dimarts, dia 21, festa de les verges, tingué lloc a l'escola una animada bunyolada que ens prepararen un grapat de mares. La part de despeses econòmiques anà a càrrec d'aportacions voluntàries de 100 pessetes.

TEMPS DE PLUJA

Si rellegiu l'editorial del passat número veureu que fa referència a la calor i falta de pluja del més de setembre. Però just acabat l'escrit i per fer-nos la punyeta es posà a ploure i durant el més de Setembre caigueren 230 litres per m², essent els dies més humits el 28 amb 52 l., el 29 amb 57 l. i el 30 amb 65 litres. I durant aquest mes d'Octubre han caigut 118 l/m².

L'ESCOLA RIFA UN VIDEO

Aquesta setmana s'han posat a la venda uns billets per a rifar un video. Amb els diners que es recaudin es podrà comprar material didàctic que és necessari a l'educació moderna: video, televisor, ordenador, fotocopiadora, etc. Hi ha una comissió formada per dos pares i dos mestres que es cuiden del control d'aquesta rifa, i de la compra del material.

ASSEMBLEA GENERAL

La nostra associació celebra, el proper dissabte dia primer de Novembre al saló d'actes de l'escola de dalt, la seva primera Assemblea General. La Junta Directiva Provisional presentara una memòria de les activitats realitzades, així com de l'estat de comptes. I seguidament s'elegirà la Junta Directiva.

FENT CARRERANY INFORMA:

PLA DE REHABILITACIÓ D'EDIFICIS I VIVENDES.

El Reial Decret 2.329 del 28 de juliol de 1983 protegeix la rehabilitació de la seva casa.

Si la seva casa té més de 10 anys i està destinada a residència habitual i permanent i els presupost de les obres supera les 200.000.- pesetes, pot demanar uns préstecs a baix interès i a tornar en 13 anys.

Les modalitats dels préstecs són les següents:

1a.- EL LLIURE, pot demanar des d'un mínim de 200.000.- pesetes fins a un màxim de 2.412.990.-, a un 10,50 % d'interès i a tornar en 13 anys.

2a.- EL PROTEGIT, pot demanar des d'un mínim de 200.000.- pesetes fins a un màxim de 2.895.588.- a un 7,50 % d'interès i a

tornar també en 13 anys.

La diferència entre el LLIURE i el PROTEGIT és que si se acolleixen al protegit no podran vendre ni llogar la casa al preu que vulgui, sinó que hauran de demanar els preus a la Conselleria D'Obres Públiques i Ordenació del Territori.

El préstec lliure el pot demanar tothom.

El préstec protegit es pot demanar si es té que reformar més d'un 70 %.

Demanant un dels préstecs abans descrits també tendran dret a demanar una subvenció de 300.000.- pesetes a fons perdut, sempre i quant el seu salari brut sigui inferior a 1.966.000.- pesetes anuals.

Per impresos i més informació, vos podeu dirigir a la seu de l'ASSOCIACIÓ "FENT CARRERANY" del Carrer Major Nº 9 del nostre poble.

Rafel Oliver Mas

PER UNA EDUCACIÓ AMBIENTAL

A la revista del Correu de la Unesco, del juliol passat vaig trobar una veritat que per desgràcia encara existeix en el segle XX: "el mal que els éssers humans fan a l'entorn natural es deu principalment a la ignorància".

Pens que s'ha de combatre de qualque manera aquesta ignorància i no val dir que això no és cosa nostra; crec que la millor manera és donant una educació ambiental correcta, ja que fins que no compreguem la dependència que tenim amb la natura i els altres éssers vius no podrem tenir consciència i ésser responsables de les nostres accions. Es poden anomenar moltes accions d'aquest tipus però totalment irresponsables: la tirada de fems i escombreries a les vores dels camins i en els pinars (sa gravera d'es Puig), el tallar arbres sense cap motiu (com el de la plaça del Pou) o per a les festes de Nadal, la caça a fora temps o en períodes de veda, la captura d'ocells ja sigui amb filats i garballets, així com la destrucció de nius.

Una societat amb tants mitjans d'informació per què actua d'una manera tan irresponsable? No es tracta de cercar culpables sinó d'educar i concienciar a la gent. Col·laborem tots!

Pere Crespi

CORREU OBERT

VIST D'UNA ALTRA MANERA

Don les gràcies a aquesta revista que ens permet comunicar-nos, cosa aquesta molt important

Dit això, jo soc d'aquelles que pensen que "Xerrant, la gent s'entén", i m'agradaria donar el meu punt de vista damunt la tan traginada "FESTA DEL MELO".

En primer lloc, no crec que siga una festa de "gamberros". Pot esser que qualcun vagi per pur "gamberrisme", però això no pot encasellar a tots els demés. El que ho és, ho és durant tot l'any.

Una altra cosa, és el fet lamentable de la brutor que la festa origina i que hem de suportar els veïnats. Damunt aquest tema, jo me demàn: Hi hauria tantes de queixes, si el nostre Excel·lentíssim Ajuntament ho agafàs com un acte més, que la joventut se "monta", i netejàs els carrers (un pic en l'any), i se tingués una assegurança per tindre cobert qualche desperfecte que se pogués ocasionar?

Ja sé que hi ha gent qui no li agrada, però també sé que n'hi ha d'altra que sí, i hem de pensar que xerram de dies de FESTA i el qui més qui manco, ((se desmadra)), i entre tots feim uns dies de bulla sana, que per mi, això són les FESTES.

Maika Lozano.

CARRERANY DRET.

Que la sortida a llum d'aquesta revista sigui per a tots un estimul per tal de fer el "Carrerany ben dret". Que trobem en ella instruccions i cultura i sobretot, bones intencions. També que serveixi per informar a tothom de tantes coses bones com se fan dins el nostre poble. Així, per exemple que una sola família costejà la restauració de la nostra estimada imatge de la Mare de Déu.

També és de lloar el fet que s'hagi aconseguit

reunir un grup de dones per tal de netejar l'església cada setmana, així com la formació d'un nou cor per cantar als funerals i altres funcions religioses; i tantes altres coses dignes de menció que es fan a Maria.

és millor que regni la germanor, que sembrar dins el cor dels nostres fills rancors antigues i males herbes, que no duen més que odis i enveges i sols així en sortirà una generació més sana i unida.

Francisca Mas Ximenis

#####

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT

Maria Bauzà i Mascarò, nascuda el 12 d'Octubre de 1931 a Petra ens deixà el passat dia 29 de Setembre, a l'edat de 54 anys. El seu domicili era, carrer de Sa Quintana, 32.

Bàrbara Gelabert Ferriol, de 76 anys, nascuda dia 14 d'Abril de 1910, morí el passat 13 d'Octubre. Vivía al carrer Nou, 52.

Margalida Font Quetglas, que vivia al carrer Nou, 81, ens deixà el passat 14 d'Octubre, a l'edat de 78 anys. Havia nascut el 13 d'Octubre del 1908.

BENVINGUTS

Na Catalina Guacimara Quetglas Quintero, vingué al món dia 2 d'Octubre. Són els seus pares En Bernat Quetglas i Na Juana Mª Quintero.

Gabriel Mas Oliver va néixer el passat 21 d'Octubre i es fill de'n Joan Mas i Na Maria Antònia Oliver.

=====

TITOL PRELIMINAR

Article 1.-

1.- La present Llei té per objecte desenvolupar l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia, pel que fa a la normalització de la llengua catalana, com a pròpia de les Illes Balears en tots els àmbits, i de garantir l'ús del català i del castellà com a idiomes oficials d'aquesta Comunitat Autònoma.

2.- Són, per tant, objectius de la Llei:

- Fer efectiu l'ús progressiu i normal de la llengua catalana en l'àmbit oficial i administratiu.
- Assegurar el coneixement i l'ús progressiu del català com a llengua vehicular en l'àmbit de l'ensenyament.
- Fomentar l'ús de la llengua catalana en tots els mitjans de comunicació social.
- Crear la consciència social sobre la importància del coneixement i l'ús de la llengua catalana per tots els ciutadans.

Article 2.-

1.- La llengua catalana és la llengua pròpia de les Illes Balears i tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la.

2.- Aquest dret implica poder adreçar-se en català, oralment o per escrit, a l'Administració, als organismes públics i a les empreses públiques i privades. També, implica poder expressar-se en català a qualsevol reunió i desenvolupar en aquesta llengua les activitats professionals, laborals, polítiques, sindicals, religioses i artístiques; així com rebre l'ensenyament en català i rebre-hi informació a tots els mitjans de comunicació social.

3.- Les manifestacions en llengua catalana, en forma oral o escrita, pública o privada, produeixen plens efectes jurídics i de l'exercici d'aquest dret no pot derivar cap requeriment de traducció ni cap exigència dilatòria o discriminatòria.

4.- Ningú no podrà ésser discriminat per raó de la llengua oficial que empri.

5.- Les modalitats insulars de la llengua catalana seran objecte d'estudi i protecció, sense perjudici de la unitat de l'idioma.

Article 3.-

Les persones jurídiques de l'àmbit territorial de les Illes Balears s'han d'atènyer, també, als punts que estableix l'article anterior.

Article 4.-

Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a fer efectius la promoció, el coneixement i l'ús normal de la llengua catalana.

Article 5.-

1.- Els ciutadans poden dirigir-se als jutges i tribunals a fi d'obtenir la protecció judicial en relació al dret d'emprar qualsevol de les dues llengües oficials, d'acord amb la legislació vigent.

DE NORMALITZACIÓ

2.- El Govern de la Comunitat Autònoma està legitimat per a actuar d'ofici o a instància de part, amb els afectats o separadament, exercitant les accions polítiques, administratives o judicials necessàries per a fer reals i efectius els drets dels ciutadans, reconeguts a l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia i a la present Llei.

TITOL I.- DE L'US OFICIAL

Article 6.-

1.- El català, com a llengua pròpia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, ho és també del Govern Autònom, del Parlament i dels Consells Insulars i, en general de l'Administració Pública, de l'Administració Local i de les corporacions i institucions públiques dependents de la Comunitat Autònoma.

2.- La llengua catalana i la llengua castellana són llengües oficials a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i han d'ésser emprades preceptivament per l'Administració segons la forma regulada per la Llei.

Article 7.-

1.- Les Lleis aprovades pel Parlament de la Comunitat Autònoma, els decrets legislatius, les disposicions normatives i les resolucions oficials de l'Administració Pública, s'han de publicar en llengua catalana i en llengua castellana en el "Butlletí Oficial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears".

En cas d'interpretació dubtosa, el text català serà l'autèntic.

2.- Respecte de la llengua, la documentació derivada de les activitats administratives, els avisos, els formularis i els impresos de les entitats públiques esmentades redactats en llengua catalana tenen validesa oficial i plena eficàcia jurídica.

Article 8.-

1.- Els ciutadans tenen dret d'usar la llengua catalana, oralment o per escrit, en les seves relacions amb l'administració pública a l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma.

2.- Les còpies o certificacions expedides per les entitats públiques de la Comunitat Autònoma s'han d'expedir en català, llevat del cas que l'interessat o la persona o entitat que les requereixen en sol·licitin la versió castellana.

3.- A les Illes Balears les actuacions administratives són vàlides i produeixen plens efectes qualsevol que sigui la llengua oficial emprada.

Article 9.-

1.- El Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha de regular, mitjançant disposicions reglamentàries, l'ús normal de la llengua catalana, oralment o per escrit, en les activitats administratives dels òrgans de la seva competència.

2.- El Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha de promoure la normalització de la llengua catalana, oralment o per escrit, als registres públics no dependents de la Comunitat Autònoma.

3.- Els Consells Insulars i Les Corporacions Locals han de regular l'ús de la llengua catalana dins l'àmbit de la seva competència d'acord amb els principis i les normes d'aquesta Llei.

LINGÜÍSTICA. (2)

Article 10.-

1.- A les actuacions administratives a instància de part, si hi ha altres interessats i així ho sol·licitin, l'Administració ha de comunicar-los tot quant els afecti en la llengua oficial en què s'hagi iniciat l'actuació.

En cas de no haver-hi acord entre els interessats, s'ha d'utilitzar la llengua de la persona que hagi promogut l'expedient o el procediment, sense perjudici del dret de les parts que els sigui lliurada la traducció corresponent.

2.- Així mateix, en els expedients iniciats d'ofici, qualsevol que sigui la llengua oficial que s'hi utilitzi, l'Administració ha de lliurar als interessats els documents o comunicacions en la llengua oficial en què els sol·licitin.

3.- Els documents públics atorgats a les Illes Balears s'han de redactar en la llengua oficial escollida per l'atorgant, o, si hi ha més d'un atorgant, en l'idioma que aquets acordassin.

En cas de discrepància els documents es redactaran en les dues llengües.

Les còpies s'expediran en la llengua utilitzada en la matriu.

4.- Els poders públics que actuen a la Comunitat Autònoma, han d'assegurar que tots els documents impresos, utilitzats a l'Administració Pública i a disposició dels ciutadans, estiguin escrits en català i en castellà.

Article 11.-

1.- Dins l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, tots els ciutadans tenen dret a poder dirigir-se a l'Administració de Justícia en la llengua oficial que estimin convenient d'usar, i no se'ls pot exigir cap classe de traducció. Per altra banda, aquest fet no pot representar retard en la tramitació de les seves pretensions.

2.- Pel que fa a la llengua, totes les actuacions, documents, escrits, realitzats o redactats en català, són totalment vàlids i eficaços davant els tribunals i els jutjats de les Illes Balears. En tot cas, els interessats tenen dret a ser assabentats en la llengua que elegeixin.

3.- El Govern de la Comunitat Autònoma ha de promoure, d'acord amb els òrgans corresponents, la progressiva normalització de l'ús de la llengua catalana en l'Administració de Justícia a les Illes Balears.

Article 12.-

1.- Pel que fa a la inscripció dels documents en els registres públics de la Comunitat Autònoma, els assentaments s'han de fer en la llengua oficial en què s'hagi declarat, atorgat o redactat el document o en la que es faci la manifestació. Si el document és bilingüe, s'incrirà en la llengua que indiqui la persona que el presenti al registre. En tot cas, els assentaments s'han de preactivar en la llengua sol·licitada per l'interessat o pels interessats de comú acord.

2.- A efectes d'expedició de certificacions per part dels funcionaris del registre, s'ha de garantir la traducció de qualsevol de les llengües oficials de la Comunitat Autònoma, d'acord amb la voluntat del qui faci la petició.

Article 13.-

1.- Tots els ciutadans que facin el servei militar dins l'àmbit territorial de les Illes Balears poden utilitzar en qualsevol ocasió la llengua catalana, tal com es desprèn de la seva condició de llengua oficial i pròpia dels pobles de les Illes.

2.- Són vàlides totes les actuacions militars fetes en català a les Illes Balears.

Article 14.-

1.- Els topònims de les Illes Balears tenen com a única forma oficial la catalana.

2.- Correspon al Govern de la Comunitat Autònoma, d'acord amb l'assessorament de la Universitat de les Illes Balears, determinar els noms oficials dels municipis, territoris, nuclis de població, vies de comunicació interurbanes en generals i topònims de la Comunitat Autònoma. Els noms de les vies urbanes han d'esser determinats pels ajuntaments corresponents, també, amb l'assessorament esmentat donant preferència a la toponímia popular tradicional i als elements culturals autòctons.

3.- Aquestes denominacions són les legals a tots els efectes i la retolació ha de concordar amb elles. El Govern de la Comunitat Autònoma ha de reglamentar la normalització de la retolació pública, respectant, en tots els casos, les normes internacionals que l'Estat hagi subscript.

Article 15.-

1.- La retolació pública, es farà en llengua catalana, acompanyada si calgués de signes gràfics que en facilitin la comprensió als no catalano-parlants. La retolació en català i castellà s'emprarà quan així ho aconsellin les circumstàncies socio-lingüístiques.

2.- A tots els rètols, indicacions i escrits en general, bilingües, la primera versió ha de ser la catalana, com a llengua pròpia de les Illes Balears, i la segona, la castellana.

3.- A tots els serveis de transport públic, els impresos, els avisos, i comunicacions al servei públic, s'han de fer en llengua catalana i en llengua castellana.

Article 16.-

1.- A fi de fer efectius els drets reconeguts a l'articulat de la present llei, els poders públics han de promoure les corresponents mesures de cara a la progressiva capacitat del personal de l'Administració Pública i de les empreses de caràcter públic a les Illes Balears, en l'ús de la llengua catalana.

2.- A les proves selectives que es realitzin per a l'accés a les plaques de l'Administració dins l'àmbit territorial de les Illes Balears, s'ha de tenir en compte, entre altres mèrits, el nivell de coneixement de les dues llengües oficials, la ponderació del qual determinarà l'Administració per a cada nivell professional.

/// (Continuarà)

CARRERANY

ESPORTIU

LLUC BUNYOLA, CAMPIÓ DE CAÇA DE MARIA DE LA SALUT

Organitzat per la dinàmica Societat de Caçadors "Sa Guàtlera", el dissabte 17 d'octubre, es va celebrar, per primera vegada, un campionat de caça pels "escopeters" de la nostra vila i dins el terme anomenat "Sa Serra de Roqueta".

Dit campionat, ademés d'aconseguir aquest títol, servia per designar el representant de la societat al campionat de Balears que és disputarà pròximament a Formentera.

Vuit participants (vuit jurats i vuit cans) lluitaren esportivament per aconseguir el campionat i el premi abans esmentat, que inclueix totes les despeses pagades per la societat.

Per saber el guanyador, la societat va marcar uns valors a regir segons la caça obtinguda; així: 1 tord tenia el valor de 15 punts; una guàtlera 25 punts; un conill, 15 punts; 1 perdiu 150 punts.

Al recompte final, Lluc Bunyola es va proclamar campió amb la següent caça: 8 guàtleres (200 p.), 5 perdius (750 p.), = 950 punts. En segon lloc, Nofre Soler=665 punts. En tercer lloc, Toni Fornes (vilero)= 500 punts.

Des d'aquesta redacció volem donar l'enhorabona a n'en Lluc Bunyola (representant de Maria a Formentera) i igualment felicitar la gran labor de la Societat de Caçadors "Sa Guàtlera".

ENRIC POZO MAS

#####

Mariense F. & C.

14 Setembre 86 1ª Jornada
MARIENSE C.F. 5 + SON COTONERET 1

21 Setembre 86 2ª Jornada
CA'N PICAFORT 0 + MARIENSE C. F. 1

28 Setembre 86 3ª Jornada
MARIENSE C.F. 1 + PLA DE NA TESA 1

5 Octubre 86 4ª Jornada
PUIGPUNYENT 2 + MARIENSE C.F. 0

12 Octubre 86 5ª Jornada
MARIENSE C.F. + SP. SOLLER S.

19 Octubre 86 6ª Jornada
SAN PEDRO 8 + MARIENSE C.F. 1

PJ	PG	PE	PP	GF	GC	PT	
===	===	===	===	===	===	===	
5	2	1	2	8	12	5	+1

Mariense Juvenils.

21 Setembre 86 1ª Jornada
MARIENSE C.F. 2 + SAN JUAN 2

28 Setembre 86 2ª Jornada
BTO. RAMON LLULL 5 + MARIENSE C.F. 0

5 Octubre 86 3ª Jornada
DESCANS

12 Octubre 86 4ª Jornada
MARIENSE C.F. + A. LLUBI

19 Octubre 86 5ª Jornada
MURENSE 5 + MARIENSE C.F. 0

PJ	PG	PE	PP	GF	GC	PT	
===	===	===	===	===	===	===	
3	0	1	2	2	12	1	-1

GOLEJADORS

JAUME MESTRE	(Numància)...	5
MIQUELS PASTOR	(Mariense R.)	4
JAUME MORRO	"	2
ESTEVE FERRIOL	"	1
RAMON PORCEL	"	1
LLUC FERRIOL	(Mariense J.)	1
GUILLEM CARONELL	"	1
PERE FONT	(Numància)...	1

CARRERANY ESPORTIU

4 Octubre 86 4ª Jornada
EMILIO 2 + NUMANCIA C.F. 2

13 Setembre 86 1ª Jornada
BAR LOVENTO 6 + NUMANCIA C.F. 1

11 Octubre 86 5ª Jornada
NUMANCIA C.F. 0 + C.D.A. LLOMPART 2

20 Setembre 86 2ª Jornada
NUMANCIA C.F. 1 + ELÉCTRICA MAJO 1

18 Octubre 86 6ª Jornada
BAYER 1 + NUMANCIA C.F. 0

27 Setembre 86 3ª Jornada
NUMANCIA C.F. 2 + BODEGA IBANEZ 4

	PJ	PG	PE	PP	GF	GE	PT	
Numància.	===	===	===	===	===	===	===	
	6	0	2	4	6	16	2	-4

Numància.

Mariense Futbol Club.

El passat 14 de setembre es va presentar el Mariense de Regionals amb el partit MARIENSE C.F. - SON COTONERET, amb el resultat de 5 a 1 a favor del Mariense. Aquesta temporada el Mariense té una plantilla bastant numerosa. Compta amb 21 jugadors que són els següents: MIQUEL SALOM FERRIOL, GUILLEM FERRIOL NEGRE, FRANCESC FONT ALOMAR, PERE JORDA BAUZA, ANTONI MAS NEGRE, ESTEVA FERRIOL CARBONELL, GUILLEM GUETGLAS FERRAGUT, MIQUEL PASTOR ALOY, PERE MAS BUWOLA, JAUME MORRO MUNAR, GUILLEM MAS NEGRE, RAMON PORCEL GARCIA, PERE PASTOR ALOY, GUILLEM TUGORES CASTELLÓ, RAFEL PERELLÓ ROIG, JUAN MAS SUREDA, RAFEL CASTELLÓ CARBONELL, LLUC BUWOLA VANRELL, ANDREU FIOL PAYERAS, BERNAT CARBONELL CARBONELL, i PERE MORRO MUNAR.

Al president i mister de l'equip, N'Esteva Mas, li férem le següent entrevista:

Esteva, ens pots explicar la situació actual de l'equip?

-Esportivament està bastant malament, els jugadors no responen així com me pensava, les vaig demanar que col.laboracin un poc més. També hem tengut un parell de llessions i també he de dir que l'equip es troba en molta baixa forma degut a que són molts pocs els que vénen a l'"entreno".

Quins són els principals objectius?

-L'objectiu principa' és quedar entre els tres primers de la classificació de Segona Regional, malgrat que l'equip va malament; esperem que se recuperi prest.

Després de molts d'anys de no tenir juvenils al poble ¿perquè enguany s'ha fet un equip?

-S'ha fet un equip de juvenils perquè consideràvem que era important per aguantar els Regionals, degut a que aniran acabant els jugadors i així tendrem "sàvia" nova. A més els jugadors influïren bastant i les vàrem dir que si no eren un mínim de 18 no podríem començar una lliga federada; a pesar de que hi ha alguns que pràcticament no havien tocat bolla, responen bastant bé.

Se diu que S'Ajuntament vol posar una persona que s'encarregui del Poliesportiu. Saps res damunt aquest tema?

-Directament no m'han dit res, si no que han anat al vicepresident (Esteva Vanrell) unes quantes vegades. Vaig anar a parlar amb el batle i me va dir que de moment duguéssim el bar noltros i que ja en parlariem. Jo personalment, en això, hi vull afegir que si s'han de fer ses coses ben fetes quant antes millor, que si han de posar una persona que l'hi posin però que sigui una persona indicada.

Antoni Mas Negre

NO US QUEDEU ASSEGUTS, JOVES !

Va esser agradable l'experiència de dissabte vespre al local parroquial de Maria; mai havia fet una rotllada amb tanta de gent jove a Maria.

El motiu va esser la proposta que ha fet la parròquia de formar un club de joves; hi va haver molta gent interessada. De joves n'hi ha molts al poble, fins i tot al.lots de tretze anys s'hi varen apuntar (per posar una edat límit no n'hi ha, ja que la joventut és un estat d'ànim. Hi pot haver persones majors amb un esperit molt jove, que ho són més que alguns de nosaltres).

Tots ens coneixíem, vull dir, sabíem tots els noms dels altres. Però la veritat és que només creim que ens coneixem. Tenim una idea preconcebuda dels altres joves, però aquest concepte l'hem format sense cap fonament, sobre el que ens han dit d'aquella persona, damunt el seu aspecte físic,...

I érem allà, tots pareixíem units, amics, ... però davall d'aquesta

apariència, pensàvem malament els uns dels altres a causa del que ja he dit.

Es va dir a la xerrada que un dels objectius d'un club de joves és: Justícia, estimació i pau. I precisament això és el que tots necessitam. No hi ha ni una mica d'unió. Els que solen anar a Cas Xigalè no s'entenen amb els que van al Pub S'Estiu; els que van vestits de negre no s'entenen amb els que duen vestits de flors, ... I el més greu és que no saben perquè.

El millor de tot va esser la voluntat, per la nostra banda, de donar la primera passa: Conèixer-nos. Només que arribàssim a saber les aspiracions, inquietuds, coneixements, ... de la meitat d'aquelles persones, ja tendriem molt guanyat.

Crec que a aquest poble, com és natural a la majoria dels pobles petits, hi ha una separació entre els seus habitants: els d'aquí i els d'allà. És molt difícil fer canviar els majors, però la cosa

pitjor és que els joves ja seguim el mateix camí que els grans.

La formació d'un club, que es basaria en la convivència de tots els joves del poble en els moments d'oci, en els que no sabem que fer... Aquesta unió tal vegada serviria per a canviar la nostra mentalitat, canviarien també les impressions que tenim de certes persones, ... I aprendriem molt: cada un dels joves del poble és capaç d'ensenyar qualche cosa als altres; cadascú és "especialista" en alguna cosa, té una gran afecció a una determinada activitat, o a un esport, ... A la vegada que aprendriem, ens coneixeríem i d'aquí neixeria l'unió i la força: No només col·lectiva sinó que també guanyariem confiança amb nosaltres mateixos.

Au idò! No només hi ha d'haver voluntat, sinó també moviment.

No us podeu imaginar de tot el que som capaços!

Endavant amics!

Antònia Mª Bergas Font